

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săses), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bivaz, Cassa de păstrare, (Mercuria), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisețeană, Codreana, Codrul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Izvorul, (Sângeorgiu), Izvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligeșiana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olleana, Oraviceana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Iva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săses), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tâșnad, Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Tovărășiile în cadrele „Asociațiunii”.

În adunarea generală a „Asociațiunii” s'a desbătut pe larg chestia tovarășiilor. Fiecare s'a grăbit să-și spună părerile și principiile, de cari crede, că trebuie să fim conduși la înființarea cooperativelor. Din aceste discuții am constatat, că cei mai mulți nu sunt în curat cu problema cooperativelor în cadrele „Asociațiunii” și nu pot înțelege, cum instituțiunea noastră culturală se poate ocupa și interesă de afaceri economice-financiare.

La comitetul central s'a făcut chiar propunere din partea unui fruntaș, ca chestia tovarășiilor să fie luată dela ordinea zilei și dl Stroescu să fie rugat a absta dela înființarea tovarășiilor prin „Asociațiune” și darului său de 50,000 coroane să-i dea o altă mențiune.

Între astfel de împrejurări deci este de lipsă să precisăm rostul tovarășiilor în cadrele „Asociațiunii” și limitele activității economice a acestei instituțiuni.

Comitetul central al „Asociațiunii” precum și comisia exmisă pentru cenzurarea raportului general, s'a ocupat serios și pe baze de tot largi de problema cooperativelor, dar discuția s'a mărginit exclusiv la înființarea băncilor sătești, adică la înființarea însoțirilor de credit și economii pe seama țărânimii și s'a lăsat cu totul din șirul desbaterilor grupa mare a celorlalte tovarășii.

Fiind vorba deci de înființarea însoțirilor de credit, s'au ivit diferite temeri de conflicte

între băncile existente și s'a dezvoltat o discuție în jurul temei, că oare finanțarea băncilor sătești să se facă de către băncile regionale existente, sau prin mijlocirea „Solidarității”.

Din discuțiile și hotărârile adunării generale vedem de altă parte aceea, că „Asociațiunea” n'a stabilit încă limitele, între cari se poate dezvoltă o activitate în jurul cooperativelor, căci dacă ar fi ținut cont de aceste limite, de sigur nu s'ar fi gândit la finanțarea băncilor sătești și nu ar fi provocat astfel de propuneri, ca și aceea de a se luă chestia tovarășiilor dela ordinea zilei.

Activitatea „Asociațiunii” pentru organizarea economică a țărânimii noastre este și trebuie să fie o *propagandă culturală*.

S'a discutat destul până acum în ședințele comitetului, specialiștii noștri pe cari de altcum nu-i avem încă — și-au expus cu prisosință ideile, urmeze acum o muncă energică și sistematică pentru realizarea acestei probleme.

Să ne grăbim a merge în mijlocul poporului nostru, să-i vedem vieța zilnică cu toate năcazurile și trebuințele ei și cunoscând aceste năcazuri și trebuințe să ne dăm seama de mijloacele și instituțiunile, prin cari i-am putea îmbunătăți soarta.

Să cunoaștem referințele economice, gradul de cultură și caracterul țărânului din Bănat, al celui din Bihor și din Ardeal și ținând cont de toate aceste, să inițiam înființarea astorfel de însoțiri, cari corăspund trebuințelor locale și împrejurărilor amintite.

Pentru aceasta muncă grea a începutului este de lipsă o propagandă făcută prin prelegeri, cursuri și publicațiuni ușoare și potrivite și pentru aceasta muncă a decis „Asociațiunea” să angajeze un tânăr cu pregătiri speciale și să se pună la dispoziție toate tipăriturile gratuit. Pentru aceasta muncă pregătitoare, deci pentru o propagandă culturală s'a angajat „Asociațiunea” și nu pentru realizarea de afaceri economice-financiare, cum cred și azi unii membrii. Astfel se prezintă chestia tovărășiilor în cadrele „Asociațiunii” fără ca cineva să poată presupune măcar, că „Asociațiunea” s'ar putea gândi la finanțarea și realizarea afacerilor de credit a acestor însoțiri.

„Asociațiunea” va da tot sprijinul posibil pentru înființarea tovărășiilor, fără ca să fie știrbită câtuși de puțin libertatea și independența lor, și când cu acest sprijin moral și material al „Asociațiunii” se vor ridică rând pe rând în comunele noastre tovărășiile și vor fi puse pe baze solide și în mâni desinteresate, atunci activitatea lor de sine se va completa cu cea a băncilor, ca societăți pe acții. Tovărășiile vor căuta legături cu acele bănci, cari lucră solid și întrucât nu vor putea coopera cu băncile existente își vor crea ele singure o centrală, care să le ocrotească interesele și să le provadă cu creditul corăspunzător. Din aceste motive propoziția ultimă a decisului adunării generale de sub litera a) putea să rămână afară cu totul, pentru că aceasta n'are nici un rost în cadrele „Asociațiunii”.

Mulți vor zice acum, că până ce se va putea înjgheba o astfel de centrală, cum să se facă finanțarea băncilor sătești și prin cine, de unde vor avea bani?

Voi răspunde și la această întrebare.

Este știut că băncile sătești se vor înființa pentru nevoile mici ale țaranului, vor da astfel împrumuturi mici la început de câte 10 - 50 - 100 coroane, prin cari împrumuturi țaranul își poate lua vre-o unealtă economică, ori niște viței etc.

Pentru acoperirea acestor lipsuri mici în fiecare comună mai mare, sau în 3-4 comune mai mici poți încasa dela membrii un capital, din care se vor putea acoperi aceste trebuințe mici, fără ca să ne gândim dela început, că însoțirea aceea sătească va trebui să lucreze cu un reescont de câteva zeci de mii.

La început se vor satisface mai puține cereri, iar cu timpul sporindu-se economi-

zările și capitalul membrilor întovărășiți vor putea să ajungă în aceea situație, ca toate cererile și lipsele locale să le îndeplinească cu ajutorul însoțirii și să desvolte o activitate economică și culturală prielnică tuturor stăruințelor noastre.

(Timișoara)

Dr. Pompil Cioban.

In fața scumpetei.

(Un avertisment).

Ne găsim în fața unei scumpiri a mijloacelor de trai, ce amenință să ia proporții insuportabile. Muncitorul cu brațele, ca și intelectualul avizat la munca zilnică, nu mai găsește echilibrul între câștig și cheltuieli. Capitalistul de altă parte nu mai eșe la cale cu renta capitalului, care în raport cu cheltuielile, nu mai aduce venitul de altădată. Lipsa de numărare pe piață agravează situația critică, băncile fiind constrânse să-și închidă portofoliile lor pentru creditul consumtiv, de care la noi se uzează mai mult. În fața acestei situații noi ce facem? Trăim ca și până aci. Consumăm, cheltuim și lăsăm în grija viitorului toate năcazurile noastre prezente. Nici o prevedere, nici o calculație cu factorii realității, cari nu visează, ci lucrează cu o severă cruzime. În fața acestei crize economice se impune un cuvânt de advertizare, dacă voim să ferim viața noastră economică de un dezastru, de un faliment național-economic, care ne poate amenința în timp apropiat.

Restrângerea poftelor de cheltuieli, restrângerea luxului, restrângerea trebuințelor la limita necesarului absolut, iată singurele mijloace, cari pot să ne ferescă de incurcături, din care cu greu mai putem eși, dacă criza se va menține pe timp necalculabil. În schimb muncă mai spornică, și cruțare mai multă. Când banul e atât de scump azi munca bună încă se plătește mai bine. Omul muncitor, destoinic, are astăzi terenul cel mai bun să poată exista și să progreseze. „Lucrați și nu disperați”, zice Carlyle. „Și cruțați”, adaugem noi, și prin economiile voastre, măriți stocul de depuneri al băncilor noastre, prin ceace le puneți pe acestea în situație a-și urca capitalul de operație, și a-și deschide iară portofoliul de credit, astăzi restrâns de situații anormale financiare.

Nu căutați astăzi credite la bănci, ci căutați să faceți depuneri la ele. Iar pentru viitor îngrijiți-vă să asigurați valori naționale prin asigurarea vieții voastre și după moarte. Asigurați avutul vostru împotriva dezastrelor elementare și asigurați familia voastră pentru cazul nefast al pierderii puterii voastre de muncă. Iată singurele mijloace, care dacă nu pot se delătura criza economică, ce bântue azi lumea întreagă, pot se atenua cel puțin efectele ei dezastruoase.

5% sau 10% dare după interese de depozite?

Prin ordinațiunea ministrului de finanțe ungar Nr. 111,507/912 se normează procedura de urmat la încassarea dărilor după interese de capital și rentă pe baza legilor nouă de dare, ce vor intra în vigoare la 1 Ianuarie 1913. Privitor la darea de interese a depozitelor spre fructificare ordinațiunea din chestiune zice numai atât, că aceea au să o încasseze și pentru viitor tot băncile și să o administreze la cassierile statului.

Aceasta lacună a ordinațiunii ministeriale dă naștere la o interesantă chestiune principiară, pe care o pune în discuție publică ca chestiune deschisă revista „Magyar Pénzügy” într'un număr recent al ei.

Reproducem și noi chestiunea deschisă după numita revistă, și ne-am bucură dacă pe lângă răspunsurile, ce le vom reproduce după „M. P.” am putea să publicăm în coloanele revistei noastre, și din cercurile conducătoare-specialiste ale băncilor noastre, cât mai multe păreri asupra acestei interesante chestiuni. Răspunsurile primite ne-am îngrijit să fie reproduse și de „M. P.”.

Iată chestiunea. Înainte de toate „M. P.” premite, că în ce privește darea după interesele de depozit *plătite* deponenților chestiunea este lămurită. Darea aceasta este scadentă la cuartal, la finele lui Martie, Iunie, Septembrie și Decembrie a fiecărui an; și prin urmare după interesele acestea darea de interese, scadentă la 31 Decembrie 1912, va fi a se calcula încă după cheia veche de 10%. Alta este situația cu interesele *capitalizate*, căci atât după art. de lege VII. din 1883, cât și după nouele legi de dare, darea *intereselor capitalizate* se plătește semestral și este scadentă în ziua ultimă a lunilor Ianuarie și Iulie. Aici se ivește deci întrebarea, care formează obiectul „chestiunii deschise” pusă aici: cu 5% sau cu 10% trebuie calculată darea după interesele de depozit capitalizate cu 31 Decembrie 1912, care dare însă este scadentă numai la 31 Ianuarie 1913.

Pentru calcularea dării după cheia nouă de 5% militează împrejurarea, că după § 34 al art. de lege VII: 1909 resp. a novejii legilor de dare, noua lege intră în vigoare la 1 Ianuarie 1913 și prin aceasta art. de lege VII: 1883, referitor la darea după interese și care este în vigoare până la finele anului — se scoate din vigoare. Darea de 10% încetează cu finele anului 1912 și în urma acesteia față de darea de interese scadentă numai la finele lui Ianuarie 1913 se poate aplica numai cheia nouă de 5%, fixată în art. de lege VII: 1909. Aceasta se poate deduce și din textul ordinațiunii ministeriale Nr. 111,507/912 amintite, conform căruia, măsurarea dării după interese de capital și rentă este a se efectua deja pe baza art. de lege VII: 1909, resp. a ordinațiunii de punere în aplicare a acestei legi emanată sub Nr. 50,000/910.

Față cu aceasta partizanii punctului de vedere al erarului susțin, că darea după interesele de depuneri,

scadentă la 31 Ianuarie 1913 împovărează interesele de depozit ale anului 1912 și scadența acestei dări s'a amânat cu o lună numai în interesul băncilor. De altă parte în § 34 al art. de lege VII: 1909 se cuprinde și dispoziția că pentru dările anterioare intrării în vigoare a nouilor legi de dare, rămân în vigoare dispozițiile legilor vechi, deci și ale articolului de lege VII: 1883, privitor la darea intereselor după depozite.

Întrebarea este acum, cine are drept? Ce privește importanța financiară a chestiunii este de notat, că după datele statistice pe 1910 interesele de depozit capitalizate în 1910 s'au cifrat pe întreg teritoriul Ungariei cu K 127.626,000. Jumătate din suma aceasta face K 63.813,000, după care trebuie calculată darea cu 5% sau cu 10%. Cu 10% rezultă ca dare K 6.381,300, iar cu 5% K 3.190,650. Diferința este deci de aproape K 3½ milioane, care cade sau în favorul erarului sau în al băncilor.

Svonuri false despre insolvențe.

Este o apariție tristă, că în timpuri critice se răspândesc o mulțime de svonuri false despre insolvențe, căci știrile aceste sunt proprii a agrava și mai mult relațiile de credit și așa destul de încordate, a alarma fără motiv pe creditori, a păgubi sau chiar a-i amenința în existență pe cei la cari se referă svonurile false. În timpuri normale și consolidate astfel de știri false despre insolvențe se ivesc foarte rar; ele sunt primite în general cu mare rezervă. Înainte de a li-se da crezământ; se cercetează în mod discret dacă svonurile se adevăresc, ori nu și dacă se constată că au fost false, dispar, fără a face pagube mai mari. Cu totul altcum este însă în timpuri critice. Știrile nefavorabile află crezământ, fără ca oamenii să afle de necesar a se convinge de adevăr, se și răspândesc repede și nu dispar nici atunci când catastrofa așteptată întârzie a se declara. Chiar și în cazuri, când astfel de svonuri false sunt desmintite în forma cea mai autentică și categorică, ca lipsite de orice bază, nu arareori se poate auzi observația: „trebuie că totuși este ceva în lucru”. Cauza acestei interpretări pesimiste zace în faptul că relațiile de credit ale singuraticilor stau în legătură strânsă cu relațiile de credit generale și după ce aceste sunt notoric nefavorabile, oamenii judecă pe cele dintâi din punctul de vedere general nefavorabil, fără a individualiza, și cred a avea destul motiv de a putea primi și de a putea da mai departe ca ceva de sine înțeles și demn de a fi crezut, ori ce știre nefavorabilă, ori ce svon despre o apropiată insolvență. Acesta este motivul pentru care în timpuri critice svonurile false se pot menține, și-și pot exercita efectul păgubitor și aducător de pericol; de aceea fiecare ar trebui să-și țină de datorie să împedecă cu toate mijloacele ce-i stau la dispoziție ivirea și răspândirea acestor fel de știri.

Inainte de a ne ocupa cu mijloacele, prin cari s'ar putea ajunge la aceasta vom arata mai intai motivele, la cari se pot reduce svonurile false. Un motiv pentru raspandirea de svonuri false il formeaza inainte de toate intentia rea, de a face cuiva rau, de a sgudu' increderea, de care cineva se bucura la public, de a-i strica creditul, cauzandu-i prin aceasta perplexitati, cari eventual il pot ruina, materialiceste si moraliceste. Este de prisos a ilustra mai deaproape punibilitatea acestui procedeu. Este mai punibil decat furtul sau inşelaciunea, pentruca prin delictetele acestea se pierd numai bunuri materiale, pe cand prin aceea se nimicesc existente, uneori fructul unei munci de ani de zile; se degradeaza, se umilesc oameni onorabili. Si cu toate acestea vedem, ca scutul legii contra acestor fel de crime este foarte neînsemnat, remediile legale, ce stau la dispozitie sunt foarte laxe. Calea legii este ingreunata inainte de toate prin aceea, ca adevaratul faptuitor este greu de eruat. Pana ce svonurile ajung la urechile acelora, pe cari ii privesc, ele au facut deja un drum foarte lung si este greu a afla pe acela, dela care au pornit. Afara de aceasta nu trebuie uitat ca la judecatorie procedura merge incet si ca in multe cazuri nu este exchis ca in interval catastrofa de fapt sa fi si urmat tocmai in urma svonurilor, si calumniatorul nu se mai prezinta ca atare, caci svonurile s'au adeverit, desi la inceput au fost false si neintemeiate. Iar daca faptuitorul este eruat, omul e intampinat la pertractarea judecătoreasca de regula cu scuza, ca a fost rau informat, se desvinovateste si cere ertare, si daca totusi este pedepsit, pedeapsa nici decat nu sta in raport cu pagubele materiale si morale, a carora provocare a fost scopul calumniei. Si marimea pedepsei de loc nu contribue ca pe viitor astfel de cazuri sa nu se mai repeteze. Un al doilea motiv pentru raspandirea svonurilor este mania de a colportă noutati sensationale, de a da dovezi de orientare in chestiile financiare. Svonurile acestea nu se refera la firme mici sau slabe, la cari svonul unei insolvente apropiate nu ar produce o prea mare iritatie a spiritelor; pentru a face sensatione trebuie prezentate ca insolvente firme de tot mari si bine reputate. Si pentru ca aceste svonuri aproape de necrezut, sa nu fie trase la indoiala, se aduc ca motive detragerea generala a creditului, speculatiuni nereuşite, perderi la bursa etc., sau pentru a prezenta svonul ca mai autentic se da precis chiar si suma pasivelor. Aceste svonuri ca evenimente sensationale in perspectiva, formeaza in curand obiect de discutie generala si ca atare isi fac aparitia si in o parte a pressei, prin ceea ce raspandirea lor de fapt nu mai lasa nimic de dorit. Al treilea motiv pentru raspandirea svonurilor false il formeaza modul si felul nepotrivit, cum se controleaza aceste svonuri. In loc de a cere dela locul competent in o forma discreta informatii exacte asupra svonurilor raspandite, oamenii se inforneaza dela fiecare, cu care se intalnesc, din intamplare. In societate, la club, la cafenea, la bursa, pretutindena se pune, fara nici o jena intrebarea,

daca svonul se adevereste, ori nu? Cel ce intrebă, ce este drept, este destul de marinos sa tragă la indoiala svonul, dar totusi pune intrebarea si cei intrebati urmeaza tot asa, intrebă mai departe, contribuind in modul acesta si mai mult la raspandirea svonului.

Acestea sunt, durere motivele, cari dau ansa la nasterea si raspandirea svonurilor false. Zicem durere, caci zadarnic vom cauta dupa vr'un alt motiv, izvorit poate din o intentie buna, salutară si folositoare pentru cineva. S'ar crede, ca intre imprejurari nefavorabile, grele, ale caror desavantajii le simte mai mult sau mai putin, direct sau indirect, fiecare, se naste intre oameni o emulatie nobila in nizuinta de a micşora aceste inconveniente si a face mai suportabile greutatile. Față cu aceasta trebuie constatat, ca prin svonuri false, raspandite cu sau fara intentie, constient sau inconştient, situatia se agraveaza, nesiguranta se mareste, neîncrederea generala se potenteaza. Trebuie deci neconditionat aflate remediile de indreptare si anume pe teren social, acolo unde s'au comis greşelile. Svonurilor, datorite ultimelor doua cauze si deci lipsite de rea vointa li-s'ar putea pune usor capăt, daca fiecare ar lua hotarirea ferma, de a nu da mai departe, sub nici o forma astfel de svonuri. Pressa inca poate face mult in privinta aceasta. Este foarte de inteles, ca pressa nu poate retacea inaintea publicului ei intamplările, ce formeaza obiect de discutie publica; aceasta deja din motiv, ca sa nu i se poata imputa neorientare. Va face insa pressa un serviciu foarte bun cercurilor interesate, daca nu va lua notița de aceste svonuri. Aceasta nici decat nu se va atribui neorientarii, ci consideratiei demne de toata recunoştinta, ce trebuie aratata nu numai fața de aceia, la cari se refera svonurile, ci si fața de toata negustorimea, lumea comerciala si fața de toti aceia, carora le zace la inima interesele acestora. De sine inteles ca apelul acesta priveşte nu numai svonurile, despre anumite firme amintite cu numele, ci si pe acela, cari fara numirea firmelor din chestiune cuprind numai aluzii si prin aceasta dau prilej a de suspitiona diferite firme si a pagubi si pe acelea, cari nici n'au fost numite.

Ar mai fi de amintit svonurile, raspandite cu rea intentie, fața de cari prin urmare trebuie procedat fara nici o consideratie. Sa ne inchipuim ca cineva lupta cu valurile, si, in loc de a-i sari in ajutor, l-am impinge si mai afund in apa. Aceasta de sigur ar provoca o indignare generala si justa si faptuitorul ar fi in primejdia de a fi judecat pe loc din partea publicului. Aici vedem, ca acelora, cari au de a duce o lupta grea cu abnormitatile relatiilor de credit, in loc de a li-se oferi ajutor, li-se ingreuneaza sau li-se face imposibila lupta — prin svonuri false. Se comite o crimă analogă ca si acolo, cu deosebirea, ca acolo este amenintata cu peirea o viata, iar aici existenta. Cu toate acestea in cazul din urma nu vedem ridicandu-se valuri de indignare. In locul primejdiei de a fi pedepsit

momentan, calumniatorul este întimpinat cu o prevenire deosebită, este tratat cu discrețiune, ca nu cumva să i se nască neplăceri, și în modul acesta el poate continua cu calumniile. Calumniatorul ar trebui deci ținut și denunțat aceluia, despre cari a răspândit svonurile, ca să-și ia pedeapsa și să fie tratat precum merită. Prin aceasta i s'ar curmă meseria și nu ar servi și altora de exemplu.

În cele de mai sus s'au arătat mijloacele, ce ar trebui aplicate împotriva iscodirii și răspândirii svonurilor false. Ele sunt atât de naturale și simple, încât se impun aproape dela sine. Din motivul acesta și nădăjduim, că nu vor rămâne neurmate și că prin șirele acestea nu am încercat zadarnic a împedea divulgarea și răspândirea svonurilor false și păgubi-toare.

Am reprodus articolul de mai sus după „P. L.” fiind nu numai interesant, ci și de actualitate și cele cuprinse în el potrivitându-se foarte bine și relațiilor speciale românești.

De ale funcționarilor de bancă.

Acum când fiecare om — fie acela din orice clasă — e izbit în mod năpraznic de valurile tirane ale scumpetei, cari în nebunia lor și-au părăsit alvia, amenințându-ne să ne înghită de vii, cred că e cu drept să stăm pe loc și să ne cugetăm numai puțin și la stâlpii băncilor noastre, la soartea funcționarilor de bancă români, cari sunt expuși în primul rând de a cădea jertfă valurilor îngrozitoare.

Se știe doar, că acei oameni, cari sunt constrânși de a trăi numai din salariu fix și nu dispun de un alt sprijin material, întâmpină cele mai mari și mai crude lovituri din toate părțile în timpuri ca acestea.

Avem zilnic exemple vii, că diferiți muncitori intelectuali, începând dela cel mai mic diurnist și până la cel mai înalt funcționar de stat, cer ameliorarea salarelor, căci nu mai pot da pept scumpetei, ce crește din zi ce merge, luând proporții uriașe. Rugările celor mai mulți au și aflat răsunet la locurile competente, deoarece și aceia, cari stau în fruntea lor s'au convins că mijloacele de trai s'au scumpit într'atâta, încât dintr'un salariu mic e imposibil de a mai trăi.

Să nu mergem mai departe decât la „Adușul familiar” al funcționarilor de stat. Exemplul acesta e destul de clar și nu-i mai trebuie nici un comentariu, ar fi numai ca și la noi să se introducă o astfel de îmbunătățire a salarelor.

Să vedem acum în ce stare ne-a aflat pe noi scumpetea aceasta, să vedem mai corăspund salarele noastre medievale cu prezentul, putea-vor rezista acestei crude lovituri și ce urmări ar putea să aibă aceasta asupra noastră?

Despre nevoile și despre soartea funcționarilor noștri de bancă nu odată s'a scris și în coloanele acestei reviste. De atâtea ori însă s'a îngropat de viu

un ideal, de care ar trebui să fie călăuziți toți bărbatii noștri din fruntea institutelor de bani. Asigurarea existenței într'un mod cinstit a personalului unei bănci, ar trebui să fie cea dintâi grijă a unui director de bancă, căci numai așa se va putea dezvoltă banca pe care o conduce, dacă în corpul funcționarilor ei există mulțumire deplină atât materială cât și morală... Doamne, ce înfățișare tristă are un birou, în care ce-tești de pe fețele funcționarilor lui o nemulțumire grozavă, o mâhnire, și o continuă grijă și sbuciumare pentru procurarea mijloacelor de trai!...

Fete palide... istovite de munca grea... de praful pe care trebuie să-l înghită zi de zi, îmbrăcămintea de tot modestă... etc., toate acestea sunt în cea mai mare parte „caracteristica funcționarilor de bancă români”. Și să nu se supere domniile mari, dacă străinii judecă pe funcționar după ei și după interesul și grija ce le-o poartă, zicând: „la așa cap așa căciulă”... În privința aceasta ne-ar putea servi d. e.: nemții și mult huiduiți jidovi, dela cari noi Românii numai lucruri bune și folositoare putem învăța!...

Unul sau altul, citind cutare articol despre starea funcționarilor de bancă, face fețe peste fețe și terminându-l cugetă în sine — pe vreme ce își sucește o țigaretă: — „Apoi ce mai umblă și „scribălașii” aceia după drepturi, după ameliorări de salare..., eu am fost doară „candidat de avocat” — vezi doamne — și n'am fost plătit ca azi un... contabil!?!... Da stimabile ai dreptate... dar când Domnia Ta făceai praxă „cumpărai cizmele cu câteva ducce”!...

A trecut mult de atunci, referințele s'au schimbat, trebuințele s'au înmulțit, articolii de consum s'au scumpit și azi cumperi cizmele cu 40—50 coroane... Începând dela ciorapi până la pălărie și dela dejun până la cină, toți articolii absolut necesari pentru existență s'au urcat în preț în mod înspăimântător. Considerând salarele noastre modeste azi mâne va trebui să umblăm „fără ciorapi și fără dejun și cină”...

Pentru ca să nu pară prea exagerate cele de mai sus să facem un mic calcul:

Să admitem că salarele actuale ale funcționarilor noștri variază între 1500 și 1800 cor., dacă nu sunt prea optimist. Luăm media 1650 cor., adică 13750 cor. la lună. Ce avem de plătit la prima?

1. Cvartirul, sub care înțeleg o odaie modestă mai la periferie circa 40 cor.

2. Dejun, prânz, cină mai la marginea orașului circa 60 coroane.

3. Haine, încălțăminte, albituri etc., lunar să zicem numai K 25.—.

4. Baie, bărbier, spălat etc. să zicem iarăș numai 1250 coroane și-am gătat. Inzadar a-și încercă să mai înșir ceva, căci nu mai am acoperire. O sută treizeci și șapte coroane s'au dus deja. Te trezești că în 31 când ți-ai ridicat salariul, seara, nu mai ai nimica, nici barem de prăsilă. Cu toate acestea trebuințe mai sunt și bani ți-se mai cer. Contribuțiuni culturale, colecte, un caz de boală, o călătorie acasă

la părinți. (Evident că socoteala de mai sus e făcută pentru un tânăr neînsurat, căci, de sine înțeles, altfel ar eși lucrul și mai rău). Iar dacă mai adăugem, că un funcționar cu o leafă ca cea de mai sus va trebui să se mai și asigure pentru cazuri de neputință și de bătrânețe, căci penzie de regulă n'are, avem o poziție de buget și mai însemnată, care nu are acoperirea necesară. Și ce faci acum o lună întregă?!... Stai... te cugeți... te mistui..., înzadar nu e altă scăpare decât *refugiul la datorii*. Datoriile trebuie să faci fiindcă un om inteligent mai are și alte ambiții și lipsuri de împlinit bunăoară mai ascultă un concert, sau o piesă de teatru, neputând trăi chiar tot numai din cifre.

Făcând în fiecare lună 20—30 coroane datorie te trezești la finea anului că în loc să pui ceva la o parte, ai făcut datorii, ca să poți servi banca. Și așa merge apoi ani de-arândul până când te ruinezi total materialicește. Las'că unui funcționar de bancă nici nu-i stă bine, dar nu e nici compatibil să facă datorii. Dar dacă cei chemați nu se interesează de soarta funcționarilor lor, de sine înțeles că trebuie, ești silit, să te întinzi și mai mult, decât e plapoma.

Deși târziu, în ceasul al 11-lea, când aproape cu toții am gustat din fructele seducătoare ale datorii, mai avem o rază de speranță, care dacă nu va străbate în sufletul celor chemați îndemnându-i să cerceteze și aline buba care ne doare, de sigur, că rând pe rând ne vom prăbuși în abizul celei mai cumplite mizerii. E vorba, ca buna noastră mamă „Solidaritatea” să ne sară într'ajutor scoțindu-ne din gura pierzării. Aceasta ar putea-o face așa, că atunci când trimite revizorii experți pe la bănci, să-i îndrume pe aceștia, ca după-ce au terminat revizuirea bilanțului să se intereseze puțin și de modul cum sunt salarizați funcționarii respectivului institut. Să se convingă dacă corespunde salariul situației locale, sau ba și se atragă atențiunea directorului executiv asupra acestei chestii. Și dacă nici după această avertizare nu se ameliorează salariile impiegaților dela institut, să facă raport la „Solidaritatea”. Acum vine rândul celei mai bune instituții a noastre să ne ia sub aripile ei și sper că ea, ocrotitoarea tuturor bunelor, va fi și în privința aceasta la culmea chemării sale, luând frânele în mână și dând fieștecăruia ce i se cuvine după dreptate.

Cei chemați au cuvântul.

„Unul dintre cei 700”.

Am dat loc șirelor de mai sus venite din cercurile funcționarilor noștri de bancă și deși stările zugrăvite, în cari s'ar afla funcționarii noștri, nu se pot chiar generaliza și ici colea se exagerează, trebuie să recunoaștem și noi că în general sunt multe institute de ale noastre cari nu dau acestei chestiuni importanța ce i se cuvine. La angajarea de funcționari buni și destui nu trebuie economizat, deoarece acest lucru se răsună de sine mai curând sau mai târziu. De altă parte e foarte adevărat și aceea că în timpul acestei scumpete extraordinare prea puține bănci de ale noastre au venit de sine la ideea de a face ceva pentru funcționarii lor!

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 16 Noemvrie 1912.

Cu toate știrile mai liniștitoare ce sosesc din Balcani despre încercarea tratativelor directe între Turcia și Balcani de a încetă ostilitățile și cu toate că conflictul Austro-Sârb încă a intrat într'un stadiu mai favorabil păcii generale, în *situația financiară internațională* abia se simte o ameliorare. Ameliorarea aceasta este numai mai mult de formă, întrucât mișcarea la bursele mari europene a devenit ceva mai vioaie.

De altă parte situația băncilor mari de emisiune nu pare a fi mai favorabilă ca mai înainte, excepțiune făcând Banca Angliei a cărei situație s'a îmbunătățit întrucâtva prin cumpărarea unei cantități însemnate de aur pe la începutul săptămânii acesteia. De asemenea și Banca de emisiune a Franței arată o schimbare spre bine. Din contră situația la Berlin este mai puțin favorabilă și Banca imperială germană și-a ridicat alaltăeri etalonul oficial cu 1% întreg dela 5 la 6% și lombardul dela 6—7%. *Acestei urcări i-a urmat a doua zi adevărată urcarea etalonului oficial și la Banca Austro-Ungară dela 5½ la 6%.* Din aceasta se poate deduce că *situația financiară internă* nu s'a îmbunătățit, că oferte străine de bani nu sunt și că tot Banca țării este aceea, care e chemată să satisfacă toate cererile mai mari de bani din țară.

Discontul privat este la Viena 5⁷/₁₆%—5½%, la Berlin 5½% la London 4¹⁵/₁₆.

CRONICA.

Recordul de bilete de bancă, sub dare, în circulațiune, la Banca Austro-Ungară. Banca noastră de emisiune avea la 31 Octomvrie c. în circulațiune 424.5 mil. coroane bilete supuse la dare, sumă, la care nu s'a mai ajuns nici când până acum. Este o dovadă, aceasta, de măsura deosebit de întinsă, în care s'a apelat la sprijinul Băncii Austro-Ungare în aceste momente critice.

În anul trecut, la 31 Octomvrie circulațiunea de bilete sub dare eră de 340.9 mil., deci cu 83.4 mai mică.

Încordarea cea mai mare în emisiunea de bilete de bancă a cauzat-o urcarea neobicinuită a lombardului, și reducerea tot așa de însemnată a contului „giro”, arătând lombardul o creștere de 72.9 mil., iar contul giro o reducere de 112.2 mil. numai pentru trebuințele de ultimo.

Sarcinile ipotecare în Ungaria. După prof. universitar din Pesta, Dr. Fellner Frigyes, în 1903 erau următoarele datorii întabulate pe moșiile din Ungaria:

pe moșii pitice	189	milioane	coroane
„ „ mici	706	„	„
„ „ mijlocii	820	„	„
„ „ mari	565	„	„

Total 2,280 milioane coroane.

În acelaș timp valoarea întregului pământ al Ungariei a prețuit-o în 15,717.722,341 coroane, adevărat 230 coroane de jugăr, bun cu rău laolaltă.

Până astăzi, valoarea pământului a crescut bi-nișor, dar datorii au crescut și mai strașnic, mai ales că multe se fac fără întabulare.

Întreg cuprinsul Ungariei are o întindere de 322,210 kilometri pătrați sau 32,221,000 hectare.

Importul de poame al statelor europene.

Germania e cumpărătoarea cea mai puternică pentru poamele și legumele străine. Ea contrage din străinătate mai mult de douăori atâtea legume, ca Anglia. a doua consumătoare a acestor produse. Statistica arată pentru Germania un import anual de poame și legume în cantitate de 209,000 tone (à 1000 kg), în timp ce Anglia abia cumpără 94,000 tone din străinătate. În rândul al treilea urmează Elveția cu 47,000 tone, Austria cu 37 000, Belgia cu 28,000 și Franția cu 25,000 tone.

În statistica *exportului* de legume și poame în frunte figurează Olanda cu nu mai puțin decât 150,000 tone. Urmează Franția și Algeria cu 72,000, Austro-Ungaria cu 71,000 tone, în care se cuprinde și circulația de transit. În fine întâlnim Italia cu 47,000 tone, Spania cu 12,000, Danemarca cu 12,000.

România a exportat în 1910 următoarele cantități de fructe și coloniale:

	tone	valoare
Austria	1,631	395 524 lei
Belgia	10	2,520 "
Franția	2,025	506,192 "
Germania	5,924	1.483,829 "
Rusia	2	354 "
Turcia	3	2 688 "
Alte țări	45	8.925 "
Total	9,640	2.400 032 lei

Vedem dar că Germania e cumpărătoarea cea mai de seamă atât a fructelor din țările producătoare în general cât și a celor din România în special.

Comerțul exterior al statelor balcanice.

După statisticile speciale, publicate de statele balcanice, comerțul lor anual s'ar prezintă în chipul următor:

	Milioane de franci	Total
Bulgaria	177.5 import; 129 export;	306.5
Grecia	159.9 " 138 "	298.6
Sârbia	31.5 " 95.8 "	177.3
Muntelegru	8.6 " 2.2 "	11.1

Austria, Germania, Anglia, Turcia și Franța sunt puterile europene care întrețin comerțul Bulgariei; Statele-Unite au cele mai multe relații comerciale cu Grecia; Sârbia este, în primul rând, piața de desfacere pentru mărfurile germane; pe piața Muntenegrului, Austro-Ungaria ocupă locul întâiu, în urmă vine Turcia și Italia.

Cerealele bulgare găsesc cel mai bun client în Turcia; strugurii uscați, vinul și untul de lemn din Grecia se transportă de preferință în Anglia; grâul, porumbul și orzul din Sârbia se consumă aproape numai în Turcia; produsele Muntenegrului se desfac pe piața Austro-Ungariei. Relațiile comerciale frecvente dintre Bulgaria, Sârbia și Turcia se vor resimți, în mod intensiv, din cauza războiului actual.

Sumar.

Tovărășiile în cadrele „Asociațiunii”. — În fața scumpetei. — 5% sau 10% dare după interese de depozite. — Svonuri false despre insolvențe. — De ale funcționarilor de bancă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Recordul de bilet de bancă sub dare în circulațiune la Banca Austro-Ungară, Sarcinile ipotecare în Ungaria, Importul de poame al statelor europene, Comerțul exterior al statelor balcanice.

Un tinăr

absolvent de școala comercială superioară gr.-or. română din Brașov, cu puțină praxă de bancă, posedă în scris și vorbire și limba maghiară și germană, caută post la vre-o bancă sau fabrică.

Adresa la Librăria arhiepiscopială în Sibiu.

1-3

Nr. 1617/1912.

CONCURS

pentru ocuparea postului de conferențiar cooperativ al „Asociațiunii”.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru ocuparea postului de conferențiar cooperativ al Asociațiunii, în următoarele condițiuni:

I. Conferențiarul cooperativ va avea să îndeplinească următoarele lucrări:

a) să propage prin scris, prin prelegeri, prin cursuri și prin editarea de publicațiuni ideea înființării băncilor sătești și a altor însoțiri;

b) să înteze înființarea băncilor sătești acolo, unde e terenul prielnic, și să deie toate informațiile pentru administrarea și conducerea lor;

c) să compună și să îngrijească a se tipări statute tip, registre de contabilitate tip, formulare pentru actele de înregistrare, pentru procesele verbale, precum și alte tipăriri necesare administrației interne a însoțirilor;

d) să controleze activitatea băncilor și să adune date statistice despre mișcarea cooperativă dela noi;

e) va fi secretarul secțiunii economice a Asociațiunii.

II. Retribuția conferențiarului cooperativ va fi:

a) salariu anual de K 2400.—, plătit în rate lunare anticipative;

b) cu ocazia călătoriilor va primi o diurnă de K 6.— și cheltuelile de drum (în tren bilet de cl. II.)

III. Ceice vor să reflecteze la acest post, să-și înainteze, până la 15 Decembrie nou 1912 comitetului central al Asociațiunii în Sibiu (str. Șaguna Nr. 6), cererile, însoțite de următoarele acte:

a) certificat de botez în limba română,

b) certificatele școlilor secundare și speciale ce le-au urmat,

c) certificat despre praxa ce au făcut-o,

d) eventualele lucrări, pe cari le-au scris sau publicat

e) un memoriu scurt, în care să arete cum au de gând să lucreze în cadrele Asociațiunii pentru întruparea ideii cooperative.

Conferențiarul cooperativ se va angaja provizor pe un an, cu începere dela 1 Ianuarie n. 1913.

Sibiu, din ședința comitetului central, ținută la 2 Noembrie 1912.

Andrieu Bârseanu
prezident.

Octavian C Tăslăuanu
secretar.

A V I Z.

Adunarea generală ordinară a institutului de credit și economii „BIHOREANA“ societate pe acții, ținută în Oradea-Mare (Nagyvárad) la 14 Martie 1912 a decis cu unanimitate fuzionarea institutului cu ARINA inst. de credit și economii societate pe acții în Carăi (Nagy-károly) respective contopirea numelui institut în institutul de credit și economii „BIHOREANA“.

În urma acestui concluz al adunării noastre generale, conform dispoziției §§-lor 20, respective 202, ai legii comerciale se încunoștințează toți creditorii institutului de credit și economii „ARINA“, ca în restimp de 6 luni dela ziua publicării a treia oară a acestui aviz au să-și insinue pretensiunile lor față de institutul de credit „ARINA“, institutului de credit și economii „BIHOREANA“, care conform condițiilor fuzionării primește toate activele și pasivele numelui institut.

Oradea-mare, la 26 Octomvrie 1912.

3—3 Direcțiunea institutului de credit și econom.
„BIHOREANA“.

„FĂGETANA“

institut de credit și de econ., soc. pe acții în Făget.

2—3

CONCURS.

Se publică concurs pentru un post de **practi-**
cant, la institutul de credit, „Făgetana“ în Facșád.
Salar anual 960 coroane. **Direcțiunea.**

„Banca gen. de asigurare“ Sibiu.**CONCURS.**

Doi practicanți de contabilitate se primesc imediat la „Banca generală de asigurare“, din Sibiu.

Recerințe:

1. Să aibă cunoștințe teoretice și practice de contabilitate și scrisoare frumoasă;
2. Să cunoască în vorbit și scris pe lângă limba română cel puțin încă limba maghiară, sau germană;
3. Cei cu aptitudini speciale de matematici (algebră) vor fi preferiți.

Cererile — pe lângă indicarea condițiilor — au să se înainteze direcțiunii Băncii generale de asigurare din Sibiu (Nagyszeben) cel mult până la 15 Noemvrie a. c.

Direcțiunea.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞☞☞ societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben ☞☞☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**, directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. ≡≡≡ Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.